

ESTAT D'EXCEPCIÓ

S'ha traspassat el Rubicó: «*Alea jacta est*». Finalment divendres 27 d'octubre de 2017 es va proclamar la República Catalana, després d'un temps de marge per temptar el diàleg, i el mateix dia el Senat espanyol —una Cambra amb una majoria absoluta del PP artificial, escandalosament no representativa— autoritzava l'aplicació de l'article 155 de la Constitució al govern central, que a l'endemà, en Consell de Ministres, concretava les mesures que hom prendria. Intervenció total de la Generalitat de Catalunya, destitució del president Puigdemont i del vicepresident Junqueras, de tots els consellers i posteriorment d'una llarga llista d'alts càrrecs, incloent-hi el cap dels Mossos d'Esquadra, Josep Lluís Traperó. Dissolució del Parlament de Catalunya i convocatòria d'eleccions autonòmiques per al 21 de desembre. Totes les atribucions del govern legítim de Catalunya passaven a mans del govern central, amb un dispositiu coordinat, en funcions de presidenta *de facto*, per la vicepresidenta del Govern espanyol, una senyora de Valladolid que es diu Soraya Sáenz de Santamaría.

Vet ací el càstig, la represàlia, el colp, per haver gosat dur a terme una consulta popular l'1 d'octubre i per haver mirat de traduir en decisions concretes els resultats comprovats, la voluntat majoritària que s'hi va expressar. Un xoc de legalitats: una legalitat catalana basada en la legitimitat percebuda i derivada de la majoria sobiranista al Parlament —cal recordar aquesta dada, perquè per exemple el PP a Catalunya representa tan sols el 8,5% dels vots— i del pronunciament majoritari en un referèndum contestat i reprimit amb ferotgia per les forces policials, i la legalitat impertèrrita de l'Estat, que invoca la Constitució i el *Rechtsstaat*, l'estat de dret, com si fos la veritat revelada i no un marc mutable.

En el fons, hi ha la negativa absoluta i irrevocable de l'Estat a reconèixer Catalunya com a subjecte polític, capaç de prendre decisions sobre el seu futur. I tot plegat en nom d'una legalitat totèmica, i amb antecedents que no es poden oblidar de cap manera, perquè en un altre cas no s'entén res. Amb una prehistòria que arrenca de la negativa del PP a acceptar la reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya aprovada per les Corts Generals i refrendada pel poble català, i la presentació d'un

recurs d'inconstitucionalitat el 2010 que —amb la prèvia remodelació, molt treballada, del Tribunal Constitucional— fou admès i aprovat, desencadenant així la pitjor crisi constitucional de la democràcia espanyola inaugurada el 1978.

Dos representants de la societat civil —Jordi Sànchez i Jordi Cuixart— tancats a la presó, desenes de càrrecs investigats, amenaces de processos amb peticions fiscals molt elevades, intents d'intervenir els mitjans de comunicació públics —finalment abandonats perquè tot plegat presentava massa costos d'imatge—, una actuació repressiva el dia del referèndum que va esglaiar l'opinió democràtica d'arreu, destitució d'un govern elegit pel poble, mesures d'excepció, intervenció de l'administració catalana... Un balanç certament aterridor, el pitjor escenari possible.

No és la primera vegada que un règim espanyol dissol, anul·la, suprimeix o deixa fora de joc les institucions d'autogovern de Catalunya en l'època contemporània. Hi ha precedents més llunyans, el 1714, amb els decrets de Nova Planta que també suprimiren les institucions valencianes. Però ara recordarem la supressió de la Mancomunitat el 1925, la intervenció de la Generalitat i l'empresonament del seu govern amb Lluís Companys al capdavant el 1934, o la derogació de l'Estatut de Catalunya tan bon punt les tropes franquistes trepitjaren territori català durant la Guerra Civil i la posterior persecució a sang foc de la Generalitat de Catalunya el 1939, amb l'exili, la presó, la depuració i les execucions de tants i l'afusellament del president Companys el 1941.

No són antecedents precisament tranquil·litzadors. Haurien de fer reflexionar. La diferència és que ara s'hi ha sumat alegrement una part important de l'esquerra espanyola. No és el cas de la nova esquerra de Podem, certament, però sí d'una força antiga i molt significativa, i amb presència a Catalunya, que hauria pogut fer un paper molt distint, com és el Partit Socialista. I tot, a més, enmig d'una eufòria inquietant del nacionalisme espanyol i la participació de l'extrema dreta, amb crits i manifestacions agressives, excloents i para-feixistes («A por ellos», «Puidemon a prisión», o coses pitjors).

Certament la societat espanyola està perplexa i alguns sectors estan indignats i dins la societat catalana hi ha disparitat i fractura. Com podria no haver-n'hi? Qualsevol projecte de canvi i transformació provoca resistències i a més s'enfronta a la legalitat establerta, que no ve de cap instància de dret diví, sinó dels pactes i acords molt humans basats en correlacions de forces i entorns ideals canviants.

No és el mateix un «pacte» o un «consens» a l'eixida d'una dictadura feixista enmig de pressions, xantatges i amenaces, que una decisió presa amb un cert marge de llibertat, quan la gent sap, creu o imagina que és més lliure i ha perdut la por. O no és aquest el cas?